DINAMICA ADAPTĂRII GRAFICE A ANGLICISMELOR ÎN PRESA ROMÂNEASCĂ ŞI ITALIANĂ

LILIANA FLORINA ANDRONACHE COJOCARU
Universitatea din Bucureşti

În lucrarea de faţă, ne-am propus să examinăm *aspecte ale asimilării grafice* a anglicismelor în două limbi înrudite, şi anume *româna şi italiana*.

Prezenta lucrare va face referire, prin termenul **anglicism**[1], la totalitatea cuvintelor împrumutate din engleza britanică sau americană indiferent de nivelul lor de asimilare (atât la cuvintele aflate în curs de adaptare la normele limbii ţintă, cât şi la cele care îşi păstrează statutul de xenisme).

Discuţia pe tema anglicismelor nu reprezintă o noutate absolută, dacă luăm în calcul lucrările anterioare scrise în acest sens şi punctele de vedere exprimate de autorii de lucrări normative şi nu numai. Cu toate acestea, în ciuda multor discuţii şi încercări de lămurire a problemei împrumuturilor englezeşti, domeniul este şi va fi unul în care vor exista întotdeauna noi precizări şi completări de făcut cu privire la cele spuse anterior.

Lucrarea de faţă se va ocupa cu studiul sincronic[2] al vocabularului limbii române şi italiene, deoarece, după cum argumenta şi Ivan Klajn (1972: 9) în volumul *Influssi inglesi nella lingua italiana*, dacă se doreşte analiza impactului limbii engleze asupra oricărei alte limbi, acest studiu trebuie efectuat la nivelul vocabularului limbilor respective.

Investigarea se va dezvolta pornind de la întocmirea unui **inventar de cuvinte** excerptate din presa scrisă românească şi italiană, inclusiv cea online (*Il Gazzettino, Il Giornale, La Repubblica, Corriere della Sera, Adevărul, Adevărul de seară, Evenimentul Zilei, Jurnalul Naţional, România Liberă*, www.corriere.it, www.adevărul.ro, www.cancan.ro, www.libertatea.ro, www.evz.ro) comparate cu termenii înregistraţi în paginile dicţionarelor de neologisme şi cuvinte recente, explicative, în dicţionarele ortografice şi ortoepice ale celor două idiomuri.

Metoda de lucru propusă este **studiul contrastiv** al celor două limbi cu privire la **adaptarea grafică a anglicismelor**, studiu bazat pe asemănările şi deosebirile dintre cele două limbi în acest sens.

Analiza va avea în vedere **procesul de asimilare şi acomodare a vocalelor şi consoanelor** pentru cuvintele împrumutate din limba engleză, va fi subliniată şi ilustrată

[1] Pentru mai multe discuţii pe tema anglicismelor, inclusiv încercări de definire a termenului, vezi Mioara Avram (1997), Adriana Stoichiţoiu-Ichim (2006), Georgeta Ciobanu (2006) ş.a.

[2] Lexicologia sincronică sau descriptivă studiază vocabularul unei limbi la un moment dat al existenţei acesteia, de obicei momentul prezent, spre deosebire de cea diacronică sau istorică. Aceasta din urmă se ocupă cu dezvoltarea şi evoluţia vocabularului unei limbi de-a lungul timpului.

BDD-V913 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:47:34 UTC)

importanţa grafiei fonetice (veche, uzuală), a celei etimologice şi, nu în ultimul rând, a celei hibride.

Cele două limbi romanice pe care le-am ales ca obiect de studiu al cercetării noastre au o **corespondenţă** aproape perfectă **între grafie şi pronunţie** sau, cu alte cuvinte, au o ortografie **fonetică,** spre deosebire de limba engleză. Trebuie totuşi precizat faptul că „niciun sistem ortografic nu este şi nu trebuie să fie cu adevărat fonetic, întrucât menirea scrisului este aceea de a reda cu un maximum de fidelitate marele număr de sunete şi de varietăţi de sunete care se pot întâlni într-o limbă oarecare" (Hristea 1984: 187).

Grafemele[1] nespecifice alfabetului italian sunt cinci la număr: *j, k, w, x* şi *y,* spre deosebire de limba română, care are doar patru grafeme considerate neautohtone*: k, q, w, y*. Acestea apar în împrumuturi de origine străină, în nume proprii străine (*Joyce*) sau în cuvinte scrise după model străin (*jazz, western*).

În adaptarea cuvintelor de origine străină, pot apărea dubii cu privire la grafia aleasă. Astfel că apar **forme oscilante**, care generează **apariţia variantelor lexicale ale aceluiaşi termen**. Un astfel de exemplu îl reprezintă anglicismul neasimilat *kiwi*, pentru care există o adaptare parţială sau hibridă a cuvântului (*kivi*), şi nu una completă, de genul *chivi*.

Probleme pot apărea şi în cazul termenilor cu **etimologie dublă sau multiplă**. Un astfel de cuvânt este termenul *shock* (en.) / *choc* (fr). Limba italiană optează în cazul acestui cuvânt pentru o grafie hibridă: *shoc*, îmbinând astfel grafia englezească cu cea franţuzească şi, în acelaşi timp, adaptând termenul la grafia italienească, deşi termenul poate fi folosit în paralel cu anglicismul neasimilat, *shock*.

În limba italiană, **q** nu este considerat un grafem neautohton, ci unul supraabundent, nimic altceva decât un dublet al lui **c**, însă poate apărea şi în împrumuturi englezeşti neasimilate (*quiz*).

Grafemul **h** nu este unul nespecific limbii italiene. Cu toate acestea, nu are valoare fonetică, fiind un semn grafic, o literă mută[2], un grafem diacritic prin excelenţă, ceea ce presupune faptul că apare doar în scriere, fără a fi pronunţat. Există, bineînţeles şi excepţii. Acesta este folosit şi în calitate de grafem şi de sunet în interjecţii precum *ah*. Se mai foloseşte pentru a face diferenţa între forme omofone: *hanno* (ei au) / *anno* (an). În împrumuturi însă, rămâne cel mai frecvent la statutul de grafem diacritic: *hobby /'obbi/, hockey /'okei', hazard /'addzard/, homeless /'omles/, home /om/, house /aus/, hostess /'ostes/* etc.

(1) *I suoi **hobby**, i piano forte e i gatti* (*Il gazzettino*, 4.11.2010, p. 31)
„Hobby-urile sale, pianul şi pisicile"

În împrumuturile asimilate limbii italiene, grafemul *h* în poziţie iniţială dispare din scriere şi, totodată, din pronunţie.

(2) a. *handicap* (en.) < <u>*handicappare*</u> (it.) < <u>*andicappare*</u> (it.)
b. *Farlo giocare con un doppio **handicap***. (*Il gazzettino*, 4.11.2010, p. 34)
„Să-l determine să joace cu un dublu handicap."

Grafemul **k** apare cu precădere în cuvinte de origine străină împrumutate de limba italiană (*killer, kidnapper, kit, kite, kiwi, know-how)* sau română (*ketchup, ketyword, killer).* În

[1]Pentru o discuţie mai amănunţită privind grafemele neautohtone ale limbii italiene, vezi L. Serriani (2004: 61-65).

[2] Pîrvu (2006:11).

BDD-V913 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:47:34 UTC)

siglă (*km*), însă se preferă grafia italiană (*chilometro)* sau românească (*chilometru*) în detrimentul împrumutului parţial adaptat în italiană *kilometro* sau a formei complet neadaptate: *kilometer*.

Grafemul **w** apare numai în împrumuturi moderne, în cuvinte englezeşti neadaptate în niciuna dintre cele două limbi: *whisky, windsurf, waterproof, wellness, weekend, workshop, western, wireless* etc.

(3) ***Nel weekend** più generazioni riunite per coltivare la tolleranza.* (*Corriere della sera*, 13.11.2010, p.38)
„În weekend, mai multe generaţii reunite pentru a cultiva toleranţa."

(4) *Peste 20 de copii au participat, în weekend, la fiecare **workshop** în parte.* (*Adevărul de seară,* 27.09.2010, p.4)

Grafemul **j** apare în împrumuturi englezeşti neadaptate limbii italiene: *jacuzzi, jazz, jockey, junk food, jeans, jeep*, etc.

(5) *Şansa de a prinde **un job** pe cont propriu, fără recomandarea unui alt român este aproape nulă.* (*www.evz.ro,* 6.09.2010)

(6) *Era una fuoristrada spartana ispirata **alla jeep**.* (*Corriere della sera,* 8.11.2010, p.51)
„Era o autostradă spartană menită pentru jeepuri."

Grafemul **x** apare în împrumuturi englezeşti neadaptate limbilor română sau italiană: *fixing*, *mixer* etc.

Grafemul **y** apare cu precădere în anglicisme neadaptate: *yacht*, *whisky*, *hockey*, *baby-sitter*, *yesman, yard* etc. Mai apare şi în onomastica italiană, mai ales din motive de snobism sau modă: *Tony* (Antonio), *Geppy* (Giuseppe).

(7) *Îi suspectează că nu au declarat **o baby-sitter**. Fiscul consideră că **bona** [...]* (*Adevărul*, 22.11.2009, p.13)

Există cazuri în care împrumutul adaptat (total sau parţial) coexistă cu forma neadaptată, cele două fiind folosite alternativ şi oscilant. Acest lucru nu se datorează insuficientei cunoaşteri a limbii de origine, ci modului de pătrundere a cuvântului respectiv în limbă şi a etimologiei acestuia. Enumerăm doar câteva astfel de exemple: *autogoal* (anglicism neadaptat) / *autogol* (it.); *beep* (anglicism neadaptat) / *bip* (it.); *shampoo* (anglicism neadaptat) / *sciampo* (it.) etc.

Există o serie de cuvinte care, în limba română, şi-au păstrat **grafia fonetică, veche**, intrată în uz şi folosită pentru o bună perioadă de timp (*lider, miting, clovn, budincă, iaht, cocteil*) însă, unele dintre acestea tind mai nou să fie refolosite cu **grafia** lor **etimologică**: *leader, meeting, clown, pudding, yacht, cocktail*. Acest lucru poate fi urmarea numărului mare de cunoscători de limba engleză, care sunt probabil de părere că folosirea, în cazul acestor cuvinte, a formelor vechi, asimilate normelor limbii, îi vor determina pe ceilalţi să creadă că au de-a face cu necunoscători într-ale limbilor străine. Procesul de **revenire la grafia etimologică** a unor cuvinte de origine engleză asimilate într-o limbă dată poartă numele de „reanglicizare".

(8) a. *E un vero **leader** oppure si atteggia come tale?* (*Corriere della sera*, 8.11.2010, p. 54)
„E un adevărat lider sau doar pretinde a fi?"
b. *Cotidianul „Adevărul" este, din luna noiembrie 2008, **liderul** ziarelor quality din România.* (*Adevărul*, 19.12.2009, p. 8)

BDD-V913 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:47:34 UTC)

În cele ce urmează vom prezenta câteva **criterii de clasificare a anglicismelor în funcţie de nivelul lor de asimilare grafică.**

1. Asimilarea grafică a anglicismelor în funcţie de corespondenţa sufixelor lexicale / gramaticale din limbile română – italiană – engleză

Diferenţa dintre cele două limbi constă în faptul că majoritatea cuvintelor româneşti ilustrate mai jos au optat pentru filiera franceză, limbă din care au şi fost împrumutate şi mai apoi adaptate, spre deosebire de italiană care a preluat termenii fie din limba engleză, fie din engleză şi franceză, prin etimologie multiplă, pentru ca, mai apoi, să-i adapteze specificului limbii italiene.

1.1. *-ie / -iune (rom.) < -ione (it.) < -ion (en.)*

(9) *abscizie* (rom., fr., lat, MDN, DOOM2); *abscissione* (it.) < *abscission* (en.)
(10) *acculturaţie* (rom., MDN, DOOM2); *acculturazione* (it.) < *acculturation* (fr., en.)
(11) *moţiune* (rom., fr., MDN, DOOM2); *mozione* (it.) < *motion* (fr., en.)

1.2. *-ism (rom.); -ismo (it.) < -ism (en.)*

(12) *absolutism* (rom., fr., MDN, DOOM2); *assolutismo*[1] (it.) < *absolutism* (en.)
(13) *agnosticism* (rom., fr., MDN, DOOM2); *agnosticismo* (it.) < *agnosticism* (en.)
(14) *conformism* (rom., fr., MDN, DOOM2); *conformismo* (it.) < *conformism* (en.)

1.3. *-itate (rom.); -ità (it.) < -ity (en.)*

(15) *absorbabilitate* (rom., MDN); neînregistrat în italiană < *absorbability* (en.)
(16) *autoimunitate* (rom., fr., MND); *autoimmunità* (it.) < *autoimmunity* (en.)
(17) *externalitate* (rom., MDN); *esternalità* (it.) < *externality* (en.)

1.4. *-anţă (rom.) < -ione / -anza / -enza (it.) < -ance (en.)*

(18) *acceptanţă* (rom., MDN, DOOM2); *accettazione* (it; termen de origine latină) < *acceptance* (en.)
(19) *admitanţă* (rom., MDN); *ammittanza / ammettenza* (it.; derivat de la un termen latinesc) < *admittance* (en.)

1.5. *-er (rom.); -ante*[2] *(it.) < -er (en.)*

(20) *performer / ă* (rom., DOOM2); *performante* (it.) < *performer* (en.)

1.6. *-ire (it.) < Ø (en.)*

(21) *adsorbire* (it.) < *to adsorb* (en.)

1.7. *-a (rom.); -are (it.) < Ø / e (en.)*

(22) *a chata* (rom., neînregistrat în MDN sau DOOM2); *chattare* (it.) < *to chat* (en.)
(23) *a lifta* (rom., MDN); *liftare* (it.) < *to lift* (engl.); *lifter* (fr.)
(24) *a liberaliza* (rom., fr., MDN, DOOM2); *liberalizzare* (it.) < *to liberalize* (en.)

---

[1] Dublu proces de asimilare: consonantică, prin care *bs* devine *ss*, pentru o mai bună pronunţie şi asimilare grafică în funcţie de echivalenţa sufixelor pentru limbile engleză - italiană.

[2] Asimilare neobişnuită, în ciuda neasemănării dintre cele două sufixe, însă bazată probabil pe asemănarea cu alţi termeni autohtoni, cu acelaşi sufix *-ante*: *cantante* etc.

BDD-V913 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:47:34 UTC)

Mulţi dintre termenii româneşti încadraţi în această categorie au pătruns în vocabularulul limbii prin filieră franceză, în vreme ce termenii italieneşti rămân fideli etimologiei englezeşti.

Spre deosebire de italiană, care a înregistrat în paginile dicţionarelor multe verbe de origine engleză (preponderent din domeniul IT), româna nu a făcut acest demers, în ciuda tot mai obsesivei frecvenţe a acestor cuvinte în presă şi uzul comun.

2. Asimilarea grafică a vocalelor termenului englezesc în limba receptoare

Aceasta presupune fie (a) substituirea unui grafem cu un altul asemănător din punct de vedere fonetic (mai ales în vederea înlocuirii unui grafem nespecific limbii române sau italiene), fie (b) asimilarea uneia dintre vocale, în cazul unui dublet vocalic.

(a)

2.1. *i vocalic (rom., it.) < y semivocalic (en.)*

(25) *liftboi*[1] (rom., MDN); *lift boy* (it[2].; anglicism neînregistrat în dicţionarele consultate); < *lift-boy* (en.)

(26) *sexi*[3] (rom., neînregistrat în dicţionare, deşi apare sub această formă în presă); *sexy* (it., anglicism neadaptat) < *sexy* (en.)

(27) *derbi* (rom., MDN, DOOM2); *derby* (it., anglicism neadaptat) < *derby* (en., fr.)

(28) *rugbi*[4] (rom., MDN, DOOM2) < *rugby* (it.) < *rugby* (fr., en.)

(b)

2.2. *e (rom.) < ee (en.)*

(29) *absenteism* (rom., MDN, DOOM2) < *assenteismo*[5] (it.) < *absenteeism* (en.), *absentèisme* (fr.)

2.3. *o (rom.) < oo (en.)*

(30) *fotbal*[6] (rom., MDN, DOOM2); *football* (it., anglicism neadaptat) < *football* (fr., en.)

3. Asimilarea grafică a consoanelor termenului englezesc în limba receptoare

Aceasta presupune, ca şi în cazul asimilării vocalice, fie (a) înlocuirea unui grafem cu un altul, datorită asemănării fonetice dintre două grafeme, fie (b) asimilarea uneia dintre consoane în cazul unui dublet consonantic. Acest principiu este valabil în cazul limbii române. Pentru limba italiană, regula este oarecum inversată. În cazul unui grup consonantic greu de pronunţat pentru vorbitorii de limba italiană, aceştia dublează una dintre consoane, pentru o mai bună pronunţie a termenului respectiv (c).

---

[1] Mai rar. Se preferă termenul *liftier*.

[2] Cu toate acestea, vom găsi în *Lo Zingarelli 2010* cuvinte din aceeaşi familie lexicală, termeni precum: *lift*, *liftare*, *lifting*.

[3] Preferat rămâne totuşi termenul neadaptat normelor limbii române, *sexy* (vezi DOOM2).

[4] Termenul a început să-şi formeze o familie de cuvinte: *rugbist*, *rugbistic* (rom.), *rugbista* (it.).

[5] Cuvintele englezeşti asimilate în limba italiană sunt supuse mai multor procedee de asimilare grafică simultană; asimilare consonantică: *bs* devine *ss* pentru a facilita pronunţia; asimilare vocalică: *ee* devine *e*; cuvântul primeşte o terminaţie vocalică, pentru a se încadra complet în normele limbii italiene.

[6] Termenul este supus unui dublu proces de asimilare: vocalic (*oo* devine *o*) şi consonantic (*ll* devine *l*).

BDD-V913 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:47:34 UTC)

(a)

3.1. *c (rom., it.) < k (en.)*

(31) *ban**c**notă* (rom. < germ., fr., MDN, DOOM2); *ban**c**onota*[1] (it.) < *ban**k**note* (en.)

(32) *compact-dis**c*** (rom., MDN, DOOM2; it.) < *compact-dis**k*** (en., abreviat *CD*)

(33) *fol**c**lor* (rom., MDN, DOOM2); *folclore* (it.; circulă în paralel cu anglicismul neasimilat: *folklore*) < *folklore* (fr., en.)

3.2. *z (rom.) < s (en.)*

(34) *abra**z**or* (rom; MDN, DOOM2); <u>neînregistrat în italiană</u> < *abra**s**or* (en.)

3.3. *ţ (rom.); z (it.) < t (en.)*

(35) *computa**ţ**ional* (rom., MDN); *computa**z**ionale* (it.) < *computa**t**ional* (en.)

(36) *ecua**ţ**ional* (rom., neînregistrat în MDN sau DOOM2); *ecua**z**ionale* (it.) < *ecua**t**ional* (en.)

(37) *opera**ţ**ional* (rom., fr., MDN, DOOM2); *opera**z**ionale* (it.) < *opera**t**ional* (en.)

3.4. *f (rom.); ph (it.) < ph (en.)*

(38) *antiti**f**oid / ă* (rom., adjectiv, MDN) < *antityphoid* (it.; neînregistrat în italiană) < *antity**ph**oid* (en.)

(39) *blogos**f**eră* (rom; neînregistrat în DOOM2); *blogos**f**era* (it.) < *blogos**ph**ere* (en.)

(b)

3.5. *l (rom.); ll (it.) < ll (en.)*

(40) *dri**l**ing* (rom., MDN, DOOM2); *dri**ll**ing* (it.; anglicism neînregistrat în dicţionarele consultate) < *dri**ll**ing* (en.)

(41) *fu**l*** (rom., MDN, DOOM2); *fu**ll*** (it., anglicism neadaptat) < *fu**ll*** (fr., en.)

(42) *ga**l**on* (rom., unitate de măsură, MDN, DOOM2); *ga**ll**one* (it., asimilat prin adăugarea vocalei *–e* în poziţie finală) < *ga**ll**on* (en., fr.)

3.6. *p (rom.); pp (it.) < pp (en.)*

(43) *cli**p**er* (rom., MDN, DOOM2); *cli**pp**er* (it., anglicism neadaptat) < *cli**pp**er* (en.)

(44) *su**p**orter* (rom., MDN, DOOM2); *su**pp**orter* (it.; anglicism neadaptat) < *su**pp**orter* (en.)

3.7. *s (rom.); ss (it.) < ss (en.)*

(45) *cro**s*** (rom., MDN, DOOM2); *cro**ss*** (it., anglicism neadaptat) < *cro**ss*** (en.)

(46) *pre**s**ing* (rom., MDN, DOOM2); *pre**ss**ing* (it., anglicism neadaptat) < *pre**ss**ing* (en.)

(47) *stre**s*** (rom., MDN, DOOM2); *stre**ss*** (it., anglicism neadaptat) < *stre**ss*** (en.)

3.8. *b (rom.); bb (it.) < bb (en.)*

(48) *dri**b**ling* (rom., MDN, DOOM2); *dri**bb**ling* (it., anglicism neadaptat) < *dri**bb**ling* (en.)

3.9. *f (rom.); ff (it.) < ff (en.)*

(49) *ofset* (rom, MDN, DOOM2); *o**ff**set* (it., anglicism neadaptat) < *offset* (en.)

---

[1] Cuvânt supus asimilării grafice a consoanei *k*, care este înlocuită cu grafemul echivalent existent în limba italiană, *c*; asimilare vocalică, prin adăugarea unei vocale de legătură între cele două părţi ale cuvântului compus, pentru a evita alăturarea consonantică nespecifică limbii italiene, şi înlocuirea vocalei finale *e* cu una specifică limbii italiene: *a*.

BDD-V913 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:47:34 UTC)

3.10. *n (rom.); nn (it.) < nn (en.)*

(50) *te**n**is*[1] (rom., MDN, DOOM2); *te**nn**is* (it., anglicism neadaptat) < *te**nn**is* (fr., en.)

Cu toate că în cuvinte precum *cros*, consoana dublă *ss* a fost asimilată grafic în limba română, există totuşi cuvinte care, deşi au aceeaşi bază lexicală, păstrează în limba română vocala dublă: *cross-over, crossbar*. O posibilă explicaţie ar fi faptul că acestea din urmă sunt cuvinte mai noi împrumutate în limbă, încă „neaclimatizate" specificului limbii receptoare şi fără o circulaţie internaţională considerabilă.

(c)

3.11. *ct / pt (rom.); tt (it.) < ct / pt (en.)*

(51) *acce**pt**or* (rom., fr., MDN, DOOM2); *acce**tt**ore* (it.) < *acce**pt**or* (en.)

(52) *aspe**ct**ual* (rom., fr., MDN); *aspe**tt**uale* (it.) < *aspe**ct**ual* (en.)

(53) *radioa**ct**ivitate* (rom., fr., germ., MDN, DOOM2); *radioa**tt**ività*[2] (it.) < *radioa**ct**ivity* (en.)

4. Asimilarea grafică a cuvintelor diferite doar ca desinenţă

Limba italiană (şi arareori limba română) încearcă să asimileze cuvintele împrumutate terminate în consoană, iar acest lucru se face prin adăugarea unei vocale în poziţia finală a cuvântului de origine străină. Acest fenomen este mai frecvent în limba română în rândul verbelor şi cu precădere al celor din domeniul informaticii. Pentru limba română, ilustrative în acest sens sunt exemplificările anterioare (22-24).

(54) *behaviorismo* (it.) < *behaviorism* (en.)

(55) *colloquialismo* (it.) < *colloquialism* (en.)

(56) *abolizionista* (it.) < *abolitionist* (en.)

Există, totuşi şi cazuri inverse, în care, odată împrumutat în română sau italiană, cuvântul englezesc pierde (57) / substituie (58,59) vocala finală.

(57) *adipom* (rom., MDN) < *adipoma* (en.)

(58) *interactiv / ă* (rom., MDN, DOOM2) < *interactive* (en.)

(59) *nursă* (rom., înv., MND, DOOM2) < *nurse* (en.)

5. Asimilarea grafică a anglicismelor prin înlocuirea grafemelor nespecifice limbilor receptoare

5.1. *c / ch (rom.); k (it.) < k (en.)*

(60) *bas**che**t* (rom., MDN, DOOM2); *basket* (it., anglicism neadaptat) < *bas**k**et* (en., fr.)

(61) *cri**che**t* (rom., MDN, DOOM2); *cricket* (it., anglicism neadaptat) < *cric**k**et* (en.)

(62) *ho**che**i* (rom., MDN); *hockey* (it., anglicism neadaptat) < *hoc**key*** (en.)

---

[1] Fiind unul dintre cuvintele împrumutate şi „aclimatizate" demult normelor limbii române, acesta a început să-şi formeze şi o familie de cuvinte: *tenismen, tenismenă*.(vezi DOOM2)

[2] Termen supus mai multor paşi în vederea asimilării grafice: asimilarea grupului consonantic – *ct* nespecific limbii italiene şi înlocuirea acestuia cu o dublă consoană *(tt)*, eliminarea semivocalei *y* nespecifică limbii italiene, din poziţie finală, şi înlocuirea acesteia cu vocala accentuată *à*.

BDD-V913 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:47:34 UTC)

5.2. *t (rom.) < th (en.)*

(63) *antipa**t**ogen* (rom., adjectiv, MDN*); neînregistrat în italiană* < *antipa**th**ogen* (en.)

5.3. *x (rom.); ss (it.) < x (en.)*

(64) *aproximant* (rom., neînregistrat în MDN sau DOOM2); *approssimante* (it.) < *approximant* (en.)

5.4. *x (rom.); s (it.) < x (en.)*

(65) *hiperte**x**t* (rom., MDN); *iperte**s**to*[1] (it.) < *hiperte**x**t* (en.)

6. Concluzii

1. Cel mai mare număr de anglicisme împrumutate aparţine categoriei substantivelor, urmat de cea a verbelor şi adjectivelor.

2. Există factori de natură extra- şi sociolingvistică din cauza cărora procesul de asimilare a anglicismelor şi de adaptare la nivelul lingvistic al limbii ţintă a fost îngreunat şi uneori chiar imposibil de realizat.

3. Nu există criterii stricte de încadrare într-o anumită categorie a unui anglicism conform unui principiu dat. Multe dintre cuvintele de origine engleză (şi nu numai) trec prin mai multe etape de asimilare la normele limbii receptoare.

4. Pot apărea oscilaţii la nivelul grafiei, fapt care generează apariţia variantelor lexicale.

5. Etimologia multiplă poate crea probleme în asimilarea anglicismelor, termenul rezultat având adesea o grafie hibridă.

6. Româna, spre deosebire de italiană, tinde să reanglicizeze anumiţi termeni asimilaţi complet. Astfel, tendinţa de revenire la grafia etimologică a unor cuvinte aclimatizate este mai pregnantă în limba română decât în italiană.

7. Trebuie apreciată tendinţa dicţionarelor româneşti, şi mai puţin a celor italiene, cât şi totodată a lucrărilor de tip normativ de a înregistra în paginile lor împrumuturi recente pentru a evita folosirea eronată a acestora.

8. Româna este mult mai flexibilă în încercarea ei de a adapta forma împrumuturilor la tiparul propriu, în vreme ce italiana tinde să păstreze invariabilă forma cuvântului (conservând total sau parţial trăsăturile grafice sau fonetice ale limbii de provenienţă), lucru ilustrat în exemplele prezentate de-a lungul studiului de faţă.

BIBLIOGRAFIE

GALR 2008 = Guţu Romalo, Valeria (coord.), *Gramatica limbii române*, I, *Cuvântul;* II, *Enunţul*, Bucureşti, Editura Academiei Române.

Avram, Mioara, 1997, *Anglicismele în limba română actuală*, Bucureşti, Editura Academiei Române.

Beccaria, Gian Luigi, 2002, „Italiano oggi: l'antico, il nuovo", *Cuandernos de Filologia Italiana*, vol. 9, p. 191-203.

[1] Termenul este supus mai multor procese de asimilare grafică: eliminarea grafemului diacritic *h* din poziţia iniţială, asimilarea grafică a semivocalei *y*, nespecifică limbii italiene, înlocuirea grafemului *x*, nespecific limbii italiene cu o consoană (*s*) şi, nu în ultimul rând, adăugarea unei vocale în poziţia finală a cuvântului.

BDD-V913 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:47:34 UTC)

Bombi, Raffaella, 2005, *La linguistica del contatto – Tipologie di anglicismi nell'italiano contemporaneo e riflessi metalinguistici*, Roma, Il Calamo.
Ciobanu, Georgeta, 2006, „Dinamica adaptării elementului englez în limba română", în Marius Sala (coord.), *Studii de gramatică şi de formare a cuvintelor*, Bucureşti, Editura Academiei Române, p. 57-67.
Devoto Giacomo, Gian Carlo Oli, [f.a.], *Le nuove parole. Aggiornamento al Dizionario della lingua italiana (a cura di Lorenzo Magini)*, Firenze, Le Monnier.
DEX = *Dicţionarul explicativ al limbii române*. Ediţia a II-a. Conducătorii lucrării: Ion Coteanu, Luiza Seche, Mircea Seche, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic, 1998.
DOOM² = *Dicţionarul ortografic, ortoepic şi morfologic al limbii române*, Ioana Vintilă-Rădulescu (coord.), Bucureşti, 2005, Univers Enciclopedic.
Domokos, György, 2001, „Anglicismi nella lingua italiana", *Verbum*, nr. 2, Budapest, Akadémiai Kiadó, p. 295-305.
Giovanardi, Claudio, Gualdo Riccardo, 2008, *Inglese-italiano. 1-1. Tradurre o non tradurre le parole inglesi?*, Manni, Lecce.
Görlach, Manfred (ed.), 2001, *A Dictionary of European Anglicisms. A Usage Dictionary of Anglicisms in Sixteen European Languages*, Oxford, Oxford University Press.
Gruiţă, Mariana, 1974, „Adaptarea cuvintelor de origine engleză la sistemul fonetic şi ortografic al limbii române actuale", *Limbă şi Literatură*, nr. 1, p. 51-57.
Hristea, Theodor (coord.), 1984, *Sinteze de limba română*, ed. a III-a, Bucureşti, Editura Albatros.
Klajn, Ivan, 1972, *Influssi inglesi nella lingua italiana*, Firenze, Olschki.
Komu, Marja, 1998, *Anglicismi nella stampa italiana, tesi di laurea in filologia romanza*, Universitatea din Uyvāskylā, Toukokuu.
MDN = Marcu, Florin, 2008, *Marele dicţionar de neologisme*, ed. a X-a, Bucureşti, Editura Saeculum I.O.
Messina, L. Giuseppe, 1983, *Dizionario dei neologismi, dei barbarismi e delle sigle: prontuario delle incertezze lessicali e delle difficoltà gramaticali (parole a vaglio)*, Roma, Signorelli.
Pîrvu, Elena, 2006, *Gramatica limbii italiene*, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică.
Serianni, Luca, 2004, *Gramatica italiană. Italiana comună şi limba literară* [traducere de Elena Pîrvu], Cluj, Editura Echinox.
Stoichiţoiu Ichim, Adriana, 2006, *Aspecte ale influenţei engleze în româna actuală*, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti.
Stoichiţoiu Ichim, Adriana, 2006, „Observaţii privind grafia anglicismelor din presa actuală", în Marius Sala (coord.), *Studii de gramatică şi de formare a cuvintelor*, Bucureşti, Editura Academiei Române.
Stoichiţoiu Ichim, Adriana, 2007, *Vocabularul limbii române actuale. Dinamică, influenţe, creativitate*, Bucureşti, Editura All.
Zingarelli, Nicola, 2010, *Lo Zingarelli 2010. Vocabolario della lingua italiana*, Bologna, Zanichelli.

THE DYNAMICS OF THE GRAPHIC ASSIMILATION OF ANGLICISMS IN THE ROMANIAN AND ITALIAN PRESS

(*Abstract*)

In this paper, we aim to approach and examine some *aspects of the graphic assimilation* of anglicisms in two Romance languages, namely Romanian and Italian. The suggested working method is the contrastive study of the two languages regarding the graphic assimilation of anglicisms, study based on the similarities and differences between the two languages in this respect. The analysis will consider the process of assimilation and accommodation of the vowels and consonants for the words borrowed from English, will emphasize and illustrate the importance of the phonetic graphic writing (old, common), of the etymological one and, last but not least, of the hybrid one**.**

BDD-V913 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:47:34 UTC)